

جغرافیا و روابط انسانی، پاییز ۱۳۹۷، دوره ۱، شماره ۲

تحلیل جغرافیایی نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس (مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویر احمد)

بهروز خشت زر

کارشناس ارشد جغرافیا و دفاع مقدس

khajebhrouz72@gmail.com

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۹/۲۶

تاریخ بازنگری: ۱۳۹۷/۰۸/۱۹

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۸/۱۱

چکیده

این مطالعه با هدف تحلیل جغرافیایی نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس در استان کهگیلویه و بویراحمد صورت گرفته است. مطالعه حاضر توصیفی - تحلیلی و از نوع پیمایشی بوده، جامعه آماری پژوهش را کلیه فرماندهان و بسیجیان عضو پایگاه های مقاومت بسیج استان کهگیلویه و بویراحمد تشکیل داده اند، که تعداد ۲۵۰ نفر بصورت تصادفی بعنوان نمونه انتخاب و پرسشنامه محقق ساخته ای که روایی و پایایی آن تایید گردید میان آنها توزیع شد، تجزیه و تحلیل آماری به کمک نرم افزار SPSS23 و تست های t تک نمونه، رتبه بندی فریدمن، t مستقل و واریانس یکراهه صورت گرفت، نتایج نشان داد پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس (معنوی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی) نقش داشته اند ($p < 0.05$). نتایج آزمون رتبه بندی فریدمن در خصوص نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس نشان داد، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اسلامي در رتبه پنجم قرار قرار گرفته اند ($p < 0.05$). در خصوص نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع مقدس نتایج نشان داد، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وطن پرستی و دفاع از میهن در مقابل بیگانگان در رتبه اول و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی در رتبه پنجم قرار دارند ($p < 0.05$). در رابطه با نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس نتایج نشان داد، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی در رتبه پنجم قرار دارند ($p < 0.05$). در رابطه با نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی دفاع مقدس نتایج نشان داد، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی در رتبه اول و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن امنیت مرزی در رتبه اول و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن افکار اقوام مختلف در برابر عوامل بیگانه در رتبه پنجم قرار گرفته اند ($p < 0.05$). در رابطه با نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی دفاع مقدس نتایج نشان داد، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن کاهش قاچاق کالا در رتبه اول و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ریشه کنی فقر در جامعه در رتبه پنجم قرار گرفته اند ($p < 0.05$). یافته های مطالعه حاضر در خصوص تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش

های دفاع مقدس بر اساس شهرستان محل سکونت، جنسیت، سن و نوع عضویت در بسیج معنی دار بود ($p < 0.05$). ولی بر اساس وضعیت تاهل، تحصیلات و شغل معنی دار نبوده است ($p > 0.05$).

کلمات کلیدی: بسیج، پایگاه مقاومت بسیج، نهادینه کردن، دفاع مقدس، استان کهگیلویه و بویراحمد و ارزش

مقدمه

به جرأت می توان هشت سال حضور مقتدرانه ی بسیج در صحنه های مختلف جنگ، تحمیلی و تقدیم ده ها هزار شهید و هزاران ایثارگر، جانباز و آزاده که منجر به پیروزی ایران اسلامی در این جنگ شد را از مهمترین دستاورد های این نهاد مردمی دانست (نقی زاده، ۱۳۸۰).

حضور بسیج در کنار سایر نیرو های مسلح و مسئول، به عنوان ذخیره تمام نشدنی نیرو های مردمی، آنچنان در این جنگ نابرابر که تمام دنیا در مقابل جمهوری اسلامی قرار گرفته بود، مؤثر واقع شد که تمام معادلات نظامی و سیاسی دشمنان اسلام را به شدت برهم زد، و این در حالی بود که نیرو های مسلح جمهوری اسلامی ایران با اتکا به قدرت الهی و پشتیبانی خالصانه ی مردم، با کمترین امکانات توانستند با پیروزی در این جنگ، برگ زرین دیگری را بر صفحات زرین انقلاب اسلامی بیافزایند. این نقش آفرینی نه تنها در بعد نظامی بلکه در جهت ارتقاء روحیه ی سربازان اسلام و ایجاد امیدواری و افزایش قدرت پایداری در مردم کشورمان نیز بسیار مؤثر واقع شده و متقابلاً باعث ایجاد یأس، ترس و در نهایت تردید از ادامه ی جنگ در دشمنان اسلام گردید. ایجاد وحدت و همدلی در مردم، بروز و شکوفایی ابتکارات، خلاقیت ها و نوآوری ها، کسب کوله باری از تجارب بسیار ارزشمند و ده ها و بلکه صد ها دستاورد دیگر از آثار این حضور تلقی می شوند (منصوری لاریجانی، ۱۳۸۲).

نسل اول و دوم انقلاب اسلامی که در جریان و متن هشت سال دفاع مقدس زندگی کرده و مبارزه و فرهنگ جاری دفاع مقدس را با تمام وجود حس کرده اند، وظیفه دارند آن را به نسل های بعدی، به ویژه نسل سوم انقلاب انتقال دهند. انتقال و گسترش فرهنگ دفاع مقدس در راستای تداوم فرهنگ انقلاب اسلامی می باشد و هر دو از فرهنگ اسلامی جامعه شیعه ما نشأت گرفته اند؛ بنابراین، هر چه از آسیب ها و موانع تحقق این اشاعه فرهنگی بکاهیم و جنبه های مثبت آن را تقویت کنیم، می توانیم حیات و تداوم آن را جاودانه تر کنیم (مظفر، ۱۳۸۳).

عموماً، از ارزش های دوران جنگ تحمیلی با عنوان جنبه های مثبت جنگ یاد می کنند؛ جنبه های اخلاقی انکارناپذیری که حتی مخالف ترین افراد و ضد جنگ ترین انسانها نیز نمی توانند، منکر آنها شوند. جنگ زمینه ظهور ارزش هایی، مانند شجاعت، فداکاری، وفاداری، صداقت و ایثارگری است و ظهور آنها را در بالاترین درجه امکانپذیر می کند. انسان هایی که در صحنه های غیر از صحنه جنگ، حاضر نبودند کمترین فداکاری و گذشتی برای دیگران انجام دهند، به محض آغاز دفاع مقدس، تحت تأثیر شرایط جنگی ارزش های غیر مادی اعجاب انگیزی را از خود نشان می دادند (نقی زاده، ۱۳۹۲).

فرهنگ دفاع مقدس عناصر مثبت و سازنده ای داشت که در صورت قرار گرفتن در متن زندگی مردم یا به عبارت دیگر، آمیخته شدن آنها با زندگی روزمره مردم، می توانست در مقابل تهاجم فرهنگی غرب ایستادگی کند و از تأثیرات سوء آن بکاهد؛ اما متأسفانه، از آنجا که ما استراتژی فرهنگی مشخص و متولی ویژه ای در این مورد انتخاب نکردیم و تلاش و جدیت برای زنده نگه داشتن ارزش های دفاع مقدس به عمل نیاوردیم، به سرعت، تمامی ارزش های مزبور به دست فراموشی سپرده شد و در حال حاضر، با استحاله ارزش ها روبه رو می باشیم (تیموری، ۱۳۸۹).

نهادینه کردن ارزش ها در جامعه، نیاز به برنامه ریزی و سازماندهی دارد و مسؤولیت این مقوله بر عهده کلیه نهادهای فرهنگی در جامعه مخصوصاً پایگاه های مقاومت بسیج است و باید کار کلیدی و مبنایی انجام پذیرد. لذا باید قدم های

اساسی در جهت ارائه الگوهای درست به نسل جوان برداشته شود که بتواند نیازهای متناسب با ارزش‌های انقلاب را جوابگو باشد (عرفانی، ۱۳۹۲).

یکی از رسالت‌ها و مسئولیت‌ها در طول تاریخ در همه عصرها و همه تمدن‌ها و کشورها انتقال دادن ارزش‌های حاکم بر جامعه است حفظ و اعتلاء و انتقال ارزش‌های اصیل فرهنگی و دینی و باورهای مطلوب اجتماعی رفتارهای متعالی فردی و جمعی مانند نشاط و پویایی، عطوفت، استواری، عزم و تلاش از اساسی‌ترین رسالت‌های همگانی است (مویدی و رضوان، ۱۳۹۵).

حماسه بزرگ هشت سال دفاع مقدس باید به عنوان میراثی گران سنگ در ذهن ملت ایران باقی و از آفت تحریف مصون بماند. تنها در این صورت است که آیندگان و کسانی که دوران پرافتخار دفاع مقدس را درک نکرده‌اند، می‌توانند این میراث را در منظر دیدگان خویش قرار دهند و از اندوخته‌های گران‌بهای آن سود جویند. بدیهی است ملت ما امروز با داشتن مفاخر و دستاوردهای گران‌بهای دوران دفاع مقدس در تدوین الگوی فرهنگی، نیازمند مبنای تئوریک متناسب با تحول، از دیگران نیست (مظفر، ۱۳۸۳).

پایگاه‌های مقاومت بسیج در استان کهگیلویه و بویراحمد در راستای معرفی ارزش‌های دفاع مقدس به نسل‌های مختلف انقلاب نقش موثری را ایفا می‌نماید، با توجه به نفوذ غرب از طریق جنگ نرم میان جوانان لازم است به ارزش‌های دفاع مقدس از طریق پایگاه‌های مقاومت بسیج توجه بیشتری گردد و از طرق مختلف پایگاه‌های مقاومت بسیج دستاوردهای حاصل از دفاع مقدس را برای جوانان تشریح نماید و زمینه جذب جوانان در بسیج و آشنایی آنها با ارزش‌ها را فراهم نمایند.

با توجه به اینکه تاکنون مطالعه‌ای در خصوص نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس در کشورمان صورت نگرفته است، هدف از این مطالعه تحلیل جغرافیایی نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس در مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویراحمد می‌باشد.

اهمیت و ضرورت انجام پژوهش

دوران هشت ساله‌ی دفاع مقدس به فرموده‌ی مقام معظم رهبری «اوج افتخارات ملت ایران است». لذا برای حفظ و انتقال ارزش‌های دفاع مقدس و فرهنگ ایثار و شهادت به نسل آینده بایستی این فرهنگ با جدیت در برنامه‌ریزی فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور مد نظر قرار گیرد.

برای تبیین نقش و جایگاه فرهنگ ایثار و شهادت که در جنگ متبلور شد، بیش از هر چیز نیازمند بررسی درست دستاوردهای هشت سال دفاع مقدس هستیم. در این ارتباط، حرکت جدی تحقیقاتی و علمی پیرامون موضوع ضروری به نظر می‌رسد.

گرچه علی‌رغم گذشت چند سال از پایان جنگ، این حرکت کند بوده است، اما به هر حال فرهنگ ایثار و شهادت باید به عنوان میراثی گران سنگ در ذهن ملت ایران باقی‌مانده و از آفت تحریف مصون بماند، زیرا نشر ارزش‌های معنوی و اخلاقی با شمیم عطر خون شهیدان تأثیر به‌سزایی در اخلاق جوانان داشته و امید و انگیزه برای مبارزه با استکبار جهانی و همچنین ترویج فرهنگ عاشورایی را به همراه دارد.

نتایج این مطالعه می تواند در آگاه سازی نسل جوان جهت نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس که حفظ وحدت و یکپارچگی کشور بوده موثر باشد و این مطالعه می تواند فرهنگ ایثار و شهادت را میان جوانان گسترش داده و از نفوذ فرهنگ غرب در جامعه جلوگیری می نماید.

با توجه به اینکه در استان کهگیلویه و بویراحمد میزان وفاداری به آرمان های انقلاب اسلامی و ارزش های دفاع مقدس در سطح بالایی قرار دارد و از طرفی نسبت به جمعیت استان تعداد زیادی ایثارگر، جانباز و خانواده شهدا وجود دارد، نتایج این مطالعه در بهبود وضعیت استان در زمینه های سیاسی، فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی موثر می باشد.

اهداف پژوهش

هدف اصلی:

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس

اهداف جزئی:

- ۱- تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس
- ۲- تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع مقدس
- ۳- تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس
- ۴- تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس
- ۵- تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی دفاع مقدس
- ۶- تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر حسب اطلاعات دموگرافیک

تعاریف نظری

مفهوم ارزش

ارزش در لغت، به معنای قیمت، بهاء، ارج، شایستگی و زیندگی است. ارزش در هر یک از ساحت های اجتماع، اقتصاد، فرهنگ، دین، حقوق، اخلاق، دارای معنای خاص است. ارزش های اسلامی در مفهوم عام و گسترده عبارت است از آنچه از نظر دین مقدس اسلام مطلوب و سودمند است؛ ولی گاه از ارزش های اسلامی، معنای خاصی اراده می شود و در مفهوم خاصش یعنی آن ارزش هایی که اسلام مطلوب و ارزشمند بودن آنها را در عرصه اخلاق به رسمیت شناخته است. از این رو، منظور از ارزش های اسلامی به عنوان یکی از عوامل معنوی و فرهنگی دفاع مقدس، مهم ترین ارزش های اخلاقی است که رزمندگان اسلامی در دوران دفاع مقدس، به آنها اراسته بودند (مظفر، ۱۳۸۳).

بسیج

منظور از بسیج به بخشی از نیروی مردمی نظام جمهوری اسلامی ایران گفته می شود که برای مقابله با تهدیدات دشمن همواره آمادگی لازم را دارند (تیموری، ۱۳۸۹).

پایگاه مقاومت بسیج

پایگاه مقاومت اصلی ترین و صفتی ترین رده و سلول حیاتی سازمان بسیج مستضعفین می باشد که در یک محدوده جغرافیایی معین (محلله های شهری، روستایی و عشایری) با جذب، تربیت و آموزش، سازماندهی و حفظ و انسجام بسیجیان در جهت پیشبرد اهداف انقلاب اسلامی و حراست از دستاورد های آن ایفای نقش می نماید (رمضانی، ۱۳۹۵)

ارزش های معنوی

ارزش های معنوی یکی از اهداف بسیج می باشد که شامل اعتقاد قلبی شخص نسبت به اعتقادات خود در مقابل عوامل بیگانه می باشد.

ارزش های فرهنگی

شناختی که شخص نسبت به فرهنگ جامعه دارد و ترجیح می دهد فرهنگ درست را تشخیص دهد. فرهنگ بسیجی نماد رفتارهای نیروهای بسیجی است که به دنبال حفظ ارزش های اسلامی و دینی در جامعه است (عرفانی، ۱۳۹۲).

ارزش های اجتماعی

ارزش های اجتماعی به تدریج بصورت هنجارهای اجتماعی در می آیند و با رعایت کردن آنها جامعه انتظام پیدا می کند. هنجارهای اجتماعی شیوه های رفتاری معینی است که در گروه یا جامعه متداول است و فرد در جریان زندگی خود آن را می آموزد، به کار می بندد و نیز انتظار دارد که دیگر افراد گروه یا جامعه آن را انجام دهند. مثلاً شیوه حرف زدن با افراد، سلام کردن، احترام کردن، دست دادن جزئی از قواعد و آدابی است که افراد از طریق تعلیم و تربیت فرا می گیرند و به کار می بندند و افراد دیگر را هم در اجرای این هنجارها تحت کنترل قرار می دهند (عرفانی، ۱۳۹۲).

ارزش های سیاسی

نوعی از ارزش ها محسوب می گردد که در بسیج و اهداف آن برای دفاع از کشور در مقابل عوامل بیگانه و حفظ تمامیت ارضی کشور تبیین گردیده است (مویدی و رضوانی، ۱۳۹۲).

ارزش های اقتصادی

نوعی ارزش که بر اساس اهداف بسیج برای ریشه کنی فقر، توسعه اقتصادی و همه جانبه کشور و مقاومت در برابر تحریم تبیین گردیده است (عرفانی، ۱۳۹۲).

زمینه های بروز ارزش های دفاع مقدس

در شکل گیری و تداوم ارزش های دفاع مقدس که طی جنگ در جبهه های نبرد در بین رزمندگان شکل گرفته و تجلی یافتند؛ علل و عوامل متعددی مؤثر بودند که برخی از آنها مقطعی و اعتباری و برخی دیگر دائمی، فطری و دینی اند و می توان آنها را به صورت زیر دسته بندی کرد:

۱) عامل زمان و مکان

حمله عراق به جمهوری اسلامی ایران و تعارض به امنیت ملی و حیثیت سیاسی - اجتماعی و اقتصادی زمینه ای را فراهم کرد که در آن، نیروهای انقلابی بزرگترین جانفشانی، ایثار و گذشت را برای دفع خطر دشمن از خود نشان

دادند. به عبارت دیگر، شرایط جنگی و ظهور ارزش‌هایی ویژه، با یکدیگر هم‌زمان و هم‌زاد بودند. تجاوز نظامی گسترده عراق باعث شد تا مردم هویت، حیثیت ملی و مذهبی؛ و هستی خود را در خطر ببینند و بر اساس معیارهای دینی و عقلی برای مقابله با دشمن رفتار خاصی را از خود نشان دهند که می‌توان آن را با واژه‌هایی، مانند مقاومت و نهراسیدن از دشمن، ایستادگی و شجاعت، حمله به دشمن، تحمل سختی و مشقت و از خود گذشتگی، ترجیح مصالح ملی و عمومی به مصالح فردی در عالی‌ترین شکل توصیف کرد.

۲) اصول عقیدتی - اخلاقی

نزد بسیاری از اقوام و ملیت‌ها، معیارهای حقوقی و انسانی ارزش‌ها را می‌آفرینند، اما برای ملل مسلمان افزون بر آنها، معیارهای دینی و فرهنگ اسلامی نیز، ارزش آفرینند. ارزش‌های اقتصادی یا سیاسی صرف نزد بسیاری از کشورهای جنگ‌جو و متجاوز و جاه‌طلب رایج است و تاریخ شواهد فراوانی برای انواع و اقسام آنها ارائه می‌کند. این در حالی است که در جوامع اسلامی، این ارزش‌ها با محک و معیارهای والاتری سنجیده و در صورت تأیید، حمایت می‌شوند.

۳) رزمندگان

عاملان و آفرینندگان ارزش‌های جنگ هشت‌ساله، افرادی مؤمن و معتقد به ارزش‌ها بودند. قهرمانان، ایثارگران و مجاهدان جنگ تحمیلی از روی عقیده و ایمان علیه دشمن مبارزه و از سر اخلاق و اختیار و با نهایت توان اقدام کردند. به عبارت دیگر، هیچ‌گاه، نمی‌توان در شرایط زور و اجبار به آفرینش ارزش دل بست.

۴) تبلیغات

یکی از دلایل پیروزی نیروهای خودی علیه دشمن، داشتن روحیه بالا و انگیزه قوی مبارزه علیه آنها بود؛ موضوعی که جز در پناه تبلیغات ایدئولوژیک امکان‌پذیر نبود. نکته مهم آنکه، این نوع تبلیغات افزون بر ایجاد انگیزه، به رشد و تقویت ارزش‌ها کمک می‌کردند.

۵) رهبری

در خلق ارزش‌های دوران دفاع مقدس، امام خمینی (ره) به عنوان فرمانده کل قوا نقشی کلیدی داشت. در واقع رزمندگان، تنها به دلیل اینکه ایشان فرمانده کل قوا می‌باشند، از امام (ره) اطاعت نمی‌کردند، بلکه ایشان را رهبر و مقتدای خود می‌دیدند؛ رهبری که هم، از مشروعیت قانونی و سنتی برخوردار بودند و هم، رهبری کاریزماتیک (فرهمند) محسوب می‌شدند؛ بنابراین، از این نظر، در ایجاد و تعمیق ارزش‌ها نقش مهمی داشتند (جمالی، ۱۳۸۹). عموماً، از ارزش‌های دوران جنگ تحمیلی با عنوان جنبه‌های مثبت جنگ یاد می‌کنند؛ جنبه‌های اخلاقی انکارپذیری که حتی مخالف‌ترین افراد و ضدجنگ‌ترین انسان‌ها نیز نمی‌توانند، منکر آنها شوند. جنگ زمینه ظهور ارزش‌هایی مانند شجاعت، فداکاری، وفاداری، صداقت و ایثارگری است و ظهور آنها را در بالاترین درجه امکان‌پذیر می‌کند. انسان‌هایی که در صحنه‌های غیر از صحنه جنگ، حاضر نبودند کمترین فداکاری و گذشتی برای دیگران انجام دهند،

به محض آغاز دفاع مقدس، تحت تأثیر شرایط جنگی ارزش‌های غیرمادی اعجاب‌انگیزی را از خود نشان می‌دادند (عرفانی، ۱۳۹۲).

در تمام تمدن‌ها و در بین تمامی اقوام و قبایل، گروه خودی در نقش یک درون‌گروه از گروه‌های غیر خودی که نقش یک برون‌گروه را دارند، متمایز می‌شوند. رزمندگان، جبهه دوست و دشمن را از یکدیگر بازمی‌شناسند؛ حالت روانی ویژه‌ای که گاستون بوتول جامعه‌شناس فرانسوی، آن را تنویت روانشناختی می‌نامد. وی می‌گوید: «مفهوم دوست و دشمن در زمان جنگ و صلح کاملاً از یکدیگر متفاوت‌اند؛ مفهومی که شاید ویژگی جنگیدن و آمادگی برای نبرد در جبهه‌ها آن را دگرگون می‌کند. در مکان‌هایی غیر از جبهه جنگ، دشمن فرد فرومایه و خطرناکی است، اما همین فرد در جبهه جنگ، در نهایت فرومایگی و پستی دیده می‌شود و به حدی منفور و خطرناک می‌گردد که باید به سرعت او را از بین ببریم؛ زیرا در غیر این صورت، او ما را از بین می‌برد. برای دولت و هم‌رزم نیز باید آن‌قدر فداکاری کنیم که سلامت کامل و راحتی و آسایش او فراهم آید. به عبارت دیگر، باید خود را با تمام وجود در راه او فدا کنیم. هر چند کشتن و نابودی دشمن یک ارزش است؛ زیرا، او قصد دارد هستی و حیثیت ما را از بین ببرد، اما، این اقدام اصول اخلاقی و انسانی دارد و اگر اقوام و گروه‌هایی به اخلاقیات و اصول انسانی پایبند نباشند، ممکن است همچون حیوانی وحشی از هیچ حیوانی وحشی از هیچ جنایت و درنده‌خویی و تجاوز و ویرانی رویگردان نباشند و تمامی حقوق در جنگ را نقض و به جنایت‌های جنگی دست بزنند.» (نیکخواه، ۱۳۹۳).

علل و موانع گسترش فرهنگ دفاع مقدس

در دوران دفاع مقدس، ارزش‌های متعددی در جبهه‌ها رشد کردند و جلوه‌های ویژه‌ای را از خود بروز دادند. بسیاری از این ارزش‌ها عام می‌باشند و قابلیت آن را دارند که در تمامی زمان‌ها و مکان‌ها رشد کنند و به کار گرفته شوند. افزون بر آن، رواج و گسترش آنها می‌تواند روابط مردم با یکدیگر و ارکان مختلف نظام را اخلاقی‌تر کند و کارآیی جامعه را افزایش می‌دهد و روند امورات عمومی و خصوصی را سهل‌تر کند، اما پس از پایان جنگ، ترویج این ارزش‌ها در جامعه با این موانع روبه‌رو شد:

۱- عدم بهره‌گیری از ابزارهای نوین تبلیغ، نخستین مانع گسترش فرهنگ و ارزش‌های دفاع مقدس در جامعه است. امروز، ضرورت جلب بیشتر افکار عمومی به نفع خود بر همه آشکار است و به‌کارگیری فناوری‌های پیشرفته ارتباطی و استفاده از دستاوردهای علمی دانش‌های اجتماعی و روانی که به امر تبلیغات اهمیت ویژه‌ای بخشیده‌اند، از عوامل موفقیت در نهادینه کردن ارزش‌ها محسوب می‌شوند. در بیان کور، کارشناس تبلیغات، معتقد است که در هر امر تبلیغی موارد زیر مورد توجه قرار می‌گیرد:

الف) ابزار: سخن، چاپ، تصویر، نمایش و نهادها؛

ب) ابزار فنی: مطبوعات، رادیو، تلویزیون، آگهی‌ها و سایر وسایل ارتباط جمعی؛

ج) ابزار انسانی: سخنان راهبران، سخنوران و سیاستمداران؛

د) محتوا و مضامین: ایدئولوژی، شعار، ارائه اطلاعات با مقاصد خاص؛

ه) اهداف: میهن‌دوستی، وفاداری، اطاعت کورکورانه یا انقیاد در برابر هر نوع خودکامگی

بنابراین، عدم استفاده از جنبه‌های هنری و ابزار کارآمد روز می‌تواند مانعی جدی برای نشر فرهنگ دفاع مقدس باشد؛ زیرا، نسل جدید به ابزار سنتی از جمله سخنرانی صرف و شیوه‌های معمول کمتر علاقه دارند.

۲- تفاوت و شکاف بین عمل و بیان خواص و مسئولان جامعه که از گذشته‌های دور، در جامعه وجود داشته است. به عبارت دیگر، مسئولان و رهبران جامعه زمانی می‌توانند از نفوذ فراوان در جامعه برخوردار شوند که بین عمل و عقاید آنها فاصله‌ای نباشد؛ نکته‌ای که مردم آن را به خوبی درک می‌کنند و نسبت به آن حساسیت دارند.

۳- عدم ساده‌زیستی مسئولان و خواص جامعه، به‌ویژه مسئولان و مبلغان فرهنگی را می‌توان مانع دیگر برشمرد؛ نکته مهمی که بارها، حضرت امام(ره) و رهبر معظم انقلاب، در پیام‌هایشان آن را گوشزد و مسئولان را بدان دعوت کرده‌اند، اما عدم رعایت آن موجب شده است که نه تنها ارزش‌های انقلاب اسلامی و دفاع مقدس مورد اقبال جمعی قرار نگیرد، بلکه ارائه آنها حرکتی ضد فرهنگی محسوب شود و هرگونه زمینه اعتقادی و پذیرش مسائل فرهنگی و ارزش‌های دفاع مقدس از بین برود.

۴- گسترش فقر و شکاف طبقاتی در جامعه، که با افزایش آن ارزش‌های معنوی کم‌رنگ‌تر خواهد شد.

۵- رواج تبغیض و اعمال بی‌ضابطه در جامعه، که می‌تواند ریشه هر اعتقادی را نابود و به گسترش فقر و شکاف طبقاتی کمک شایانی کند؛ موضوعی که به دنبال آن، انواع و اقسام فسادها دامن‌گیر جامعه می‌شود و معنویت و اعتقاد به مسائل معنوی از بین می‌رود(خطیبی، ۱۳۹۰).

واقعیت این است که در نهایت، بین اهمیت موضوع در مقوله نظری (نشر و گسترش فرهنگ دفاع مقدس) و مجموعه اقداماتی که از دیدگاه عملی در این باره صورت گرفته است، فاصله زیادی دیده می‌شود و در یک کلام، عملکرد نادرست و ضعف مدیریت برخی از مسئولان در اداره جامعه، سوء استفاده و فساد مالی برخی از عناصر و وابستگان به مسئولان نظام، عدم پاسخ‌گویی اصولی به نیازهای مردم، نادیده گرفتن افکار عمومی و ترجیح مصالح و منافع فردی برخی از مسئولان بر مصالح و منافع عمومی متأسفانه، در بی‌اعتمادی، بدگمانی و دل‌سردی مردم نسبت به نظام تأثیر مستقیمی داشته است؛ و بر تبلیغات و تلاش مسئولان و متولیان در نشر فرهنگ دفاع مقدس و انقلاب اسلامی تأثیر منفی گذاشته است. افزون بر موانع داخلی، موانع بیرونی نیز در برابر گسترش فرهنگ دفاع مقدس وجود دارند. کشورهای جهان‌خوار و سلطه‌گر غربی از فردای پیروزی انقلاب اسلامی علیه این نظام مقدس به توطئه‌های گوناگون در زمینه‌های سیاسی، اقتصادی، اجتماعی، نظامی و فرهنگی دست زدند و با تمامی توان و ابزار ممکن به مقابله با آن برخاستند. رواج شایعه‌های گوناگون، تبلیغات منفی و غیر واقعی از طریق فیلم، خبر و گزارش، تهاجم فرهنگی با ابزار فیلم، ویدئو، رایانه، کتاب و نشریه، تهاجم نظامی و علنی از راه‌های مستقیم، محاصره و تحریم اقتصادی در زمینه‌های نفتی و محصولات صنعتی، تهدیدها و کارشکنی‌ها در مجامع رسمی سیاسی بین‌المللی، از جمله اقدامات و موانع فرامرزی گسترش فرهنگ انقلاب اسلامی، به‌ویژه فرهنگ دفاع مقدس محسوب می‌شوند(جعفری، ۱۳۹۱).

ویژگی‌های فرهنگ دفاع مقدس که وحدت‌آفرین و مخالف استعمار و سلطه‌جویی بیگانگان بود و رشد و بالندگی نیروهای داخلی را در زمینه‌های صنعتی، نظامی و کشاورزی به دنبال داشت، نمی‌توانست برای جهان‌خواران و متجاوزان به حقوق ملل تحت ستم پذیرفتنی باشد. فرهنگ دفاع مقدس عناصر مثبت و سازنده‌ای داشت که در صورت قرار گرفتن در متن زندگی مردم یا به عبارت دیگر، آمیخته شدن آنها با زندگی روزمره مردم، می‌توانست در مقابل تهاجم

فرهنگی غرب‌ایستادگی کند و از تأثیرات سوء آن بکاهد؛ اما متأسفانه، از آنجا که ما استراتژی فرهنگی مشخص و متولی ویژه‌ای در این مورد انتخاب نکردیم و تلاش و جدیت برای زنده نگه داشتن ارزش‌های دفاع مقدس به عمل نیاوردیم، به سرعت، تمامی ارزش‌های مزبور به دست فراموشی سپرده شد و در حال حاضر، با استحاله ارزش‌ها روبه‌رو می‌باشد (جعفری، ۱۳۸۸).

لزوم ماندگاری ارزش‌های دفاع مقدس

چگونه اندیشیدن درباره تاریخ و آگاهی از آن، عامل روشن شدن خواست‌های ما می‌شود. این اندیشه یا به ما روشنایی می‌دهد و یا ما را از راه به در کرده و از واقعیات غافل می‌سازد (دوران افتخار، ص ۱۴)

دامنه تأثیرگذاری فرهنگ و معنویات جبهه با پیچیدن آوازه اش در میان دیگر جوامع مسلمین، خاصه در لبنان و افغانستان و کشورهای منطقه خلیج فارس گسترده گردید. تأثیر عمیق فرهنگ دفاع مقدس در زندگی مردم و در کنه باور و اعتقادات مذهبی امت مقاوم و حزب الله انکارپذیر نیست. اهمیت این موضوع وقتی بیشتر نمایان می‌شود که ببینیم مقام معظم رهبری نیز در فرمایشات گوهربارشان مدام بر این موضوع تأکید دارند می‌بایست این فرهنگ با جدیت تمام در سیاست‌ها و برنامه ریزی‌های فرهنگی، اجتماعی و اقتصادی کشور لحاظ و تثبیت گردد. بر همین اساس، باید با آفت‌ها و ضد ارزش‌های فرهنگ دفاع مقدس که همانا رفاه طلبی و راحت طلبی دنیاخواهی است مقابله کرد (همان، ص ۲۰).

سابقه پژوهش

اخلاقی (۱۳۸۶) در مطالعه‌ای به بررسی تأثیر بسیج و پایگاه‌های مقاومت بسیج بر امر به معروف و نهی از منکر پرداخت و نتایج نشان داد ۶۵ درصد از راهکارهای بسیج در تحقق امر به معروف و نهی از منکر موثر بوده و بسیج بخوبی توانسته است که الگوهای مورد نظر جامعه را پیاده سازی نماید.

نبوی (۱۳۸۸) در مطالعه‌ای به بررسی نقش بسیج بعنوان رسانه پرداخته است و نتایج نشان داد که بسیج می‌تواند در ارائه ارزش‌های شهادت و جوانمردی به نسل‌های آینده ایفای نقش نماید و در کاهش آسیب‌های اجتماعی در جامعه قدم مثبت بردارد.

بابایی و همکاران (۱۳۹۰) در مطالعه‌ای به بررسی نقش بسیج در مقابله با تهاجم فرهنگی در میان جوانان شهر تهران پرداختند، در این تحقیق تلاش بر آن است تا نقش فعالیت‌های فرهنگی بسیج در مقابله با تهاجم فرهنگی غرب، در سه حوزه‌ی ارزش‌ها، هنجارها و نگرش‌ها، مورد ارزیابی قرار گیرد. به همین منظور فرضیه‌های زیر مورد آزمون قرار گرفت که عبارتند از: ۱- فعالیت‌های فرهنگی بسیج در تقویت ارزش‌های جوانان می‌تواند اثربخش باشد. ۲- فعالیت‌های فرهنگی بسیج در تقویت هنجارهای جوانان اثربخش است. ۳- فعالیت‌های فرهنگی بسیج در تقویت نگرش‌های جوانان اثربخش است. نوع تحقیق بر مبنای هدف کاربردی است. در این تحقیق از روش توصیفی زمینه‌یابی (تحقیقات پیمایشی) استفاده شده است. جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه جوانان دختر و پسر بسیجی شرکت‌کننده در فعالیت‌های بسیج پایگاه‌های منطقه ۶ تهران است که تعداد آنها ۴۹۸۰ نفر می‌باشد. حجم نمونه براساس فرمول کوکران ۳۵۶ نفر می‌باشد و نمونه آماری به صورت تصادفی از بین گروه جامعه آماری با مراجعه به پایگاه‌های بسیج منطقه انتخاب شده است. در این تحقیق برای جمع‌آوری اطلاعات در جهت آزمون فرضیه‌های پیش‌بینی شده از

پرسشنامه بسته استفاده شده است. اعتبار پرسشنامه از طریق آزمون "آلفای کرونباخ" در نرم افزار *SPSS* مورد محاسبه قرار گرفت که میزان آن ۰/۹۶ بود. برای تجزیه و تحلیل داده‌های به دست آمده از نمونه‌ها، از روش‌های آمار توصیفی و استنباطی استفاده شده است و به منظور تجزیه و تحلیل اطلاعات، از نرم افزار *SPSS* استفاده گردیده است. با توجه به اینکه آزمون فرضیه‌ها عمدتاً مستلزم تحلیل میانگین‌های پاسخ‌های افراد است و متغیرهای مورد بررسی از نوع فاصله‌ای هستند، برای آزمون فرضیه‌ها به طور عمده، از روش آزمون *t* و تحلیل واریانس درونی استفاده شده است و نتایج نهایی نشان داد فعالیت‌های بسیج در تغییر ارزش‌های جوانان موثر نیست اما در تغییر هنجار و نگرش‌های جوانان موثر است.

شهبازی (۱۳۹۳) در خصوص تفکر بسیجی و نقش آن در توسعه کشور معتقد است تفکر بسیجی تفکری است که نه تنها فرد، بلکه جامعه‌ای را می‌تواند متحول کند. هر جامعه‌ای اگر بتواند چنین تفکری را در بین مردمانش اشاعه دهد، دروازه‌های پیشرفت و تمدن بر آن گشوده خواهند شد و شکوفه‌های پیروزی و نشاط بر آنها لبخند خواهد زد. بنابراین می‌توان گفت اشاعه و بسط تفکر بسیجی به عنوان یک نیاز جدی برای همه جوامع که به سمت پیشرفت و توسعه گام برمی‌دارند از ضروریات است. اکنون به برکت تفکر و اندیشه جوانان بسیجی پیشرفت‌های علمی خوبی در کشور حاصل شده و بهره‌گیری از این توانمندی‌ها در راستای توسعه روستایی نیز دستاوردهای شگرفی به ارمغان آورده است. با کمک گرفتن از فرهنگ تلاش، و روحیه جهادی بسیج می‌توان فعالیت‌های بزرگ را مدیریت نمود و سبب توسعه اشتغال شد. پشتوانه عظیم فکری و تجربی بسیج می‌تواند در رشد و شکوفایی کشور و بی‌نیاز شدن از بیگانگان و مقابله جدی با تحریم‌های اقتصادی آنان مورد توجه قرار گیرد. بسیج پیکری به عظمت ملت ایران دارد لذا در هر بخشی از جامعه که وارد شود می‌تواند از توان دیگر بخش‌ها کمک بگیرد.

ادیب و همکاران (۱۳۹۱) به بررسی نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در عملی شدن اقتصاد مقاومتی پرداختند و نتایج نشان داد نهاد بسیج با توجه به گستردگی و مردمی بودن آن اگر مورد حمایت بیشتر دولت در زمینه اقتصادی قرار گیرد، با توجه به ویژگی‌ها و گستردگی‌های نهاد بسیج و داشتن پایگاه‌های متعدد و تعاملات گوناگون و عرصه‌های فعالیت متنوع، می‌تواند در ایجاد شبکه‌های اقتصادی در سطوح مختلف به موفقیت‌های قابل توجهی دست یابد. بنابراین، یکی از وظایف مهم نهادهای واسط اجتماعی، آماده کردن مردم برای پذیرش نقش اقتصادی جدید خود و ورود به عرصه اقتصادی است. در کشور ایران، بسیج یکی از مهم‌ترین و کارآمدترین نهادهای اجتماعی واسط است که در دوران‌های مختلف انقلاب، کارایی خود را ثابت کرده است. سرمایه‌های انسانی، اجتماعی و معنوی بالای بسیج از این مجموعه، نهادی باتوان، بادرایت و تیزهوش ساخته است. بسیج به عنوان یکی از منابع موثر در قدرت ملی با بهره‌گیری از هویت و ویژگی‌های خاص خود، توان بازدارندگی در مقابل انواع تهدیدات از جمله تهدیدهای نرم را داراست؛ بنابراین بسیج و بسیجی نمی‌تواند نسبت به شناخت و مدیریت انواع تهدیدهای نرم اقتصادی بی‌تفاوت باشد.

رمضان زاده و آریان نژاد (۱۳۹۵) در مطالعه‌ای به بررسی ساختار جمعی و یکپارچه پایگاه‌های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده پرداختند، نتایج نشان داد که ماموریت‌های در نظر گرفته شده در مقابل تهدیدهای پیش رو به میزان زیاد، اما آموزش‌ها و ابزار و امکانات در نظر گرفته شده در مقابل برخی از تهدیدهای به میزان کمی پاسخ‌گو

خواهد بود بنابراین در پایان با ارائه نتیجه گیری مبسوط به جهت بهتر شدن وضعیت موجود سعی شد تا به اهداف تحقیق جامعه عمل پوشانده شود.

در پژوهش‌های توصیفی عموماً از روش‌های مطالعه کتابخانه‌ای و بررسی متون و محتوای مطالب و نیز روش‌های میدانی نظیر پرسشنامه، مصاحبه و مشاهده استفاده می‌شود. به‌طور کلی پژوهش‌های توصیفی را می‌توان به سه گروه پیمایشی یا زمینه یاب، ژرفانگر و تحلیل محتوا تقسیم کرد. پژوهش توصیفی - پیمایشی به مطالعه ویژگی‌ها و صفات افراد جامعه می‌پردازد و وضعیت فعلی جامعه آماری را در قالب چند صفت یا متغیر مورد بررسی قرار می‌دهد (حافظ نیا ۱۳۸۴، ۱۲۰).

این مطالعه توصیفی - تحلیلی و از نوع پیمایشی بوده و هدف از آن بررسی تحلیل جغرافیایی نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس (مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویراحمد) می‌باشد.

نوع تحقیق

از نظر نوع تحقیق، تحقیق حاضر کاربردی می‌باشد.

روش تحقیق

این مطالعه توصیفی - تحلیلی و از نوع پیمایشی بوده و هدف از آن بررسی تحلیل جغرافیایی نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس (مطالعه موردی استان کهگیلویه و بویراحمد) می‌باشد. در این مطالعه ارزش‌های دفاع مقدس بعنوان متغیر وابسته، متغیرهای ارزش‌های معنوی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی بعنوان متغیر مستقل و اطلاعات دموگرافیک، سن، تحصیلات، وضعیت تاهل، نوع عضویت در بسیج، مدرک تحصیلی و شغل بعنوان متغیر میانجی می‌باشند.

جامعه آماری این پژوهش را کلیه فرماندهان و بسیجیان عضو پایگاه‌های مقاومت بسیج استان کهگیلویه و بویراحمد تشکیل می‌دهند، بوسیله فرمول کوکران ۲۵۰ نفر بعنوان نمونه بصورت خوشه‌ای انتخاب و ابزار پژوهش میان آنها توزیع گردید. در این مطالعه استان کهگیلویه و بویراحمد را که دارای ۸ شهرستان می‌باشد به هشت ناحیه تقسیم و از هر ناحیه ۳ پایگاه مقاومت بسیج بعنوان نمونه انتخاب گردید.

به‌طور کلی اطلاعات مورد نیاز برای انجام پژوهش از دو روش جمع‌آوری می‌شود:

الف- روش کتابخانه‌ای ب- روش میدانی

در این پژوهش از روش کتابخانه‌ای برای جمع‌آوری مبانی نظری و پیشینه تحقیق استفاده شده و در خصوص جمع‌آوری اطلاعات مربوط به آزمون فرضیه‌های پژوهش به‌طور عمده از روش میدانی استفاده شده است

روایی و پایایی تحقیق

منظور از روایی این است که مقیاس و محتوای ابزار یا سؤالات مندرج در ابزار دقیقاً متغیرها و موضوع مورد مطالعه را بسنجد (سرمد و دیگران، ۱۳۸۶، ۶۴).

پایایی عبارت است از اینکه اگر یک وسیله اندازه‌گیری که برای سنجش متغیر و صفتی ساخته شده در شرایط مشابه در زمان یا مکان دیگر مورد استفاده قرار گیرد نتایج مشابهی از آن حاصل شود (حافظ نیا ۱۳۸۴، ۱۵۴). مطابق

جدول (۱) برای خرده مقیاس های ارزش معنوی، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی پایایی به ترتیب زیر می باشد.

جدول ۱: پایایی پرسشنامه محقق ساخته ارزش های دفاع مقدس

پایایی (آلفای کرونباخ)	نام مولفه
۰/۸۴	ارزش معنوی
۰/۷۹	ارزش فرهنگی
۰/۸۳	ارزش اجتماعی
۰/۷۸	ارزش سیاسی
۰/۸۲	ارزش اقتصادی

محیط تحقیق

محیط پژوهش را پایگاه های مقاومت بسیج استان کهگیلویه و بویراحمد تشکیل می دهد. استان کهگیلویه و بویراحمد از استان های کشور ایران، مرکز آن شهر یاسوج می باشد و با مساحتی حدود ۱۶ هزار و ۲۴۹ کیلومتر مربع، بین ۳۰ درجه و ۹ دقیقه تا ۳۱ درجه و ۳۲ دقیقه عرض شمال و ۴۹ درجه و ۵۷ دقیقه تا ۵۰ درجه و ۴۲ دقیقه طول شرق واقع شده است و سرزمینی نسبتاً مرتفع و کوهستانی، که قله دنا با ارتفاع ۴۴۰۹ متر بلندترین نقطه استان و پستترین ناحیه آن لیستر با ارتفاع ۵۰۰ متر از سطح دریا می باشد. استان کهگیلویه و بویراحمد از جمله استان های جنوب غربی ایران به شمار می رود که با پنج استان همسایه است: از شرق با استان اصفهان و فارس، از جنوب با استان بوشهر، از غرب با خوزستان و از شمال با چهارمحال و بختیاری. استان کهگیلویه و بویراحمد از نظر جغرافیایی به دو ناحیه وسیع سردسیری (بویر احمد) و گرمسیری (کهگیلویه) تقسیم می شود. این استان از نظر جمعیت و مساحت از استان های کوچک ایران و در هر دو مورد رتبه ۲۸ را در بین ۳۲ استان کشور دارا می باشد. بزرگترین و پرجمعیت ترین شهرستان استان، شهرستان بویراحمد به مرکزیت یاسوج و کوچکترین آن شهرستان باشت می باشد. استان کهگیلویه و بویراحمد بر پایه سرشماری مرکز آمار ایران در سال ۱۳۹۵ برابر با ۷۱۳ هزار و ۵۲ نفر بوده و این استان به ۸ شهرستان و ۱۶ بخش تقسیم شده است.

شهرستان های این استان عبارتند از: (مرکز شهرستان)

شهرستان بویراحمد (یاسوج) با جمعیتی بالغ بر ۲۹۹ هزار و ۸۸۵ نفر
 شهرستان کهگیلویه (دهدشت) با جمعیتی بالغ بر ۱۳۱ هزار و ۳۵۱ نفر
 شهرستان گچساران (دوگنبدان) با جمعیتی بالغ بر ۱۲۴ هزار و ۹۶ نفر
 شهرستان بهمئی (لیکک) با جمعیتی بالغ بر ۳۸ هزار و ۱۳۶ نفر
 شهرستان دنا (سی سخت) با جمعیتی بالغ بر ۴۲ هزار و ۵۳۹ نفر

شهرستان چرام (چرام) با جمعیتی بالغ بر ۳۳ هزار و ۵۴۳ نفر
 شهرستان باشت (باشت) با جمعیتی بالغ بر ۲۱ هزار و ۶۹۰ نفر
 شهرستان لنده (لنده) با جمعیتی بالغ بر ۲۱ هزار و ۸۱۲ نفر

ملاحظات اخلاقی

با گرفتن مجوز از سپاه فتح استان و ناحیه های مقاومت بسیج شهرستان های بویراحمد، کهگیلویه، چرام، بهمئی، لنده، دنا، باشت و گچساران و ارائه تضمین به تکمیل کنندگان پرسشنامه ها جهت محرمانه ماندن مشخصات آنها ملاحظات اخلاقی رعایت گردید.

تحلیل و استدلال های آماری

با توجه به ماهیت پژوهش، داده های جمع آوری شده، عمدتاً شامل دو نوع داده هستند که برای هر کدام می توان از روش تحلیل خاص خود استفاده کرد. داده هایی که به کمک سوالات بسته نظیر طیف لیکرت جمع آوری می شوند، معمولاً کمی بوده، برای تحلیل این داده ها می توان از آماره های توصیفی نظیر فراوانی، درصد، میانگین و استنباطی شامل مقایسه ی میانگین ها و رگرسیون استفاده کرد. لذا نرم افزار *SPSS*، برای این منظور مناسب می باشد.

تجزیه و تحلیل آماری

تجزیه و تحلیل آماری به کمک نرم افزار *SPSS23* صورت گرفته است و تجزیه و تحلیل آماری در قالب آمار توصیفی که شامل میانگین، انحراف معیار، فراوانی و درصد فراوانی و آمار استنباطی در قالب اثبات یا رد فرضیه ها به کمک تست های *t* تک نمونه، رتبه بندی فریدمن، *t* مستقل و واریانس یکراهه صورت گرفته است. دلیل استفاده از آزمون *t* تک نمونه طرح سوالات بصورت پرسش و پاسخ و همچنین وجود یک متغیر در هر فرضیه می باشد. رتبه بندی فریدمن برای اولویت بندی گویه ها و متغیرها بر اساس اهمیت آنها کاربرد دارد. *T* مستقل زمانی کاربرد دارد که یک متغیر کمی را در دو گروه می خواهیم بکار ببریم و واریانس یکراهه مقایسه یک متغیر کمی در بیش از دو گروه را بررسی می نماید.

آمار توصیفی

جنسیت

بررسی وضعیت جنسیت پرسش شوندگان نتایج نشان داد، ۶۶/۸ درصد از نمونه آماری مرد و ۳۳/۲ درصد زن بوده اند (جدول ۲).

جدول ۲: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری بر حسب جنسیت

جنسیت	فراوانی	درصد فراوانی
مرد	۱۶۷	۶۶/۸
زن	۸۳	۳۳/۲

وضعیت تاهل

بررسی وضعیت تاهل پرسش شوندگان نشان داد، ۳۲/۸ درصد از نمونه آماری مجرد و ۶۷/۲ درصد متاهل بوده اند (جدول ۳).

جدول ۳: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری بر حسب وضعیت تاهل

وضعیت تاهل	فراوانی	درصد فراوانی
مجرد	۸۲	۳۲/۸
متاهل	۱۶۸	۶۷/۲

وضعیت سنی نمونه آماری

بررسی وضعیت سن پرسش شوندگان نشان داد، ۲۰/۴ درصد نمونه آماری سن زیر ۲۵ سال، ۴۳/۶ درصد سن ۲۵-۳۵ سال، ۲۶ سال، ۲۴/۴ درصد سن ۳۶-۴۵ سال و ۱۱/۶ درصد سن بالای ۴۵ سال داشته اند (جدول ۴).

جدول ۴: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد فراوانی
زیر ۲۵ سال	۵۱	۲۰/۴
۲۶-۳۵ سال	۱۰۹	۴۳/۶
۳۶-۴۵ سال	۶۱	۲۴/۴
بالای ۴۵ سال	۲۹	۱۱/۶

تحصیلات نمونه آماری

بررسی وضعیت تحصیلات پرسش شوندگان نشان داد، ۳۲/۴ درصد زیر دیپلم، ۲۷/۶ درصد دیپلم، ۱۴/۴ درصد کاردانی، ۱۲/۸ درصد کارشناسی، ۷/۲ درصد ارشد و ۵/۶ درصد دکتری بوده اند (جدول ۵).

جدول ۵: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری بر حسب تحصیلات

مدرک تحصیلی	فراوانی	درصد فراوانی
زیر دیپلم	۸۱	۳۲/۴
دیپلم	۶۹	۲۷/۶
کاردانی	۳۶	۱۴/۴
کارشناسی	۳۲	۱۲/۸
ارشد	۱۸	۷/۲
دکتری	۱۴	۵/۶

شغل نمونه آماری

بررسی وضعیت شغلی پرسش شوندگان نشان داد، ۴۴ درصد از نمونه آماری کارمند، ۲۶/۸ درصد کارگر، ۱۶/۴ درصد آزاد و ۱۲/۸ درصد سایر شغل ها را داشته اند (جدول ۶).

جدول ۶: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری بر حسب شغل

شغل	فراوانی	درصد فراوانی
کارمند	۱۱۰	۴۴
کارگر	۶۷	۲۶/۸
آزاد	۴۱	۱۶/۴
سایر	۳۲	۱۲/۸

نوع عضویت در بسیج

بررسی وضعیت نوع عضویت پرسش شوندگان نشان داد، که ۲۲/۵ درصد عضویت عادی و ۷۷/۵ درصد عضویت فعال داشته اند (جدول ۷).

جدول ۷: توزیع فراوانی و درصد فراوانی نمونه آماری بر حسب نوع عضویت در بسیج

نوع عضویت	فراوانی	درصد فراوانی
عادی	۸۹	۲۲/۵
فعال	۱۶۱	۷۷/۵

آمار استنباطی

فرضیه اول:

پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس نقش موثری دارند. نتایج نشان داد، که بیشترین درصد در ارتباط با سوالات مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی مربوط به طیف موافق و کمترین میانگین مربوط به طیف کاملاً مخالفم بوده است (جدول ۸).

جدول ۸: درصد فراوانی گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس

کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالقم	کاملاً مخالفم	گویه
۱۱/۲	۵۰/۴	۲۰/۴	۱۴/۸	۳/۲	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت نقش ولایت پذیری
۱۳/۲	۴۵/۲	۱۴/۴	۲۰	۷/۲	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن حفظ جایگاه شهدا و ایثارگران
۲۰/۸	۴۸/۴	۱۷/۶	۸	۵/۲	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن روحیه استکبار ستیزی
۱۰	۳۰/۴	۲۲	۲۴/۴	۱۳/۲	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دینی
۱۲	۳۷/۶	۲۱/۲	۲۲/۴	۶/۸	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اسلامی

با توجه به اینکه میانگین گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس همگی از ۲/۵ بیشتر شده اند و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ محاسبه گردیده است، بنابراین فرضیه اول مبنی بر پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس تایید می گردد ($p < 0.05$).

جدول ۹: آزمون t تک نمونه برای نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس

گویه	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت نقش ولایت پذیری	۳/۵	۱	۱۶/۳	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن حفظ جایگاه شهدا و ایثارگران	۳/۴	۱/۲	۱۲	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن روحیه استکبار ستیزی	۳/۷	۱	۱۸/۴	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دینی	۳/۸	۱	۲۰/۱	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اسلامی	۳/۳	۱/۱	۱۰/۵	۰/۰۰

نتایج آزمون رتبه بندی فریدمن نشان داد، که نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن روحیه استکبار ستیزی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دینی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت نقش ولایت پذیری، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن حفظ جایگاه شهدا و ایثارگران و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اسلامی در رتبه اول تا پنجم قرار دارند، ضریب کای اسکوتر ۴۹/۳ و سطح معنی داری ۰/۰۰ بدست آمده است (جدول ۱۰).

جدول ۱۰: آزمون رتبه بندی فریدمن در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های معنوی دفاع مقدس

سطح معنی داری	کای اسکور	میانگین رتبه	رتبه	گویه
۰/۰۰	۴۹/۳	۲/۹۹	۳	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت نقش ولایت پذیری
		۲/۸۰	۴	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن حفظ جایگاه شهدا و ایثارگران
		۳/۳۰	۱	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن روحیه استکبار ستیزی
		۳/۲۶	۲	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دینی
		۲/۶۵	۵	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اسلامی

فرضیه دوم:

پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع مقدس نقش موثری دارند.

نتایج نشان داد، که بیشترین درصد در ارتباط با سوالات مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی مربوط به طیف موافق و کمترین میانگین مربوط به طیف کاملاً مخالفم بوده است (جدول ۱۱).

جدول ۱۱: درصد فراوانی گویه های مرتبط با نقش پایگاه های بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع

مقدس

گویه	کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت اقوام و آیین مرسوم آنها	۹/۲	۱۲	۳۹/۲	۳۳/۶	۶
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی	۲/۴	۱۰/۴	۱۶/۴	۴۱/۲	۲۹/۶
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن فرهنگ ایثار و شهادت	۱۲	۵/۲۶	۴۳/۲	۳۰/۸	۶/۴
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت فرهنگ اقوام ایرانی در جبهه	۳/۶	۱/۶	۴/۴	۳۱/۶	۵۸/۸
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وطن پرستی و دفاع از میهن در مقابل بیگانگان	۶	۹/۶	۲۲	۲۹/۶	۳۲/۸

با توجه به اینکه میانگین گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع مقدس همگی از ۲/۵ بیشتر شده اند و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ محاسبه گردیده است، بنابراین فرضیه دوم مبنی بر پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع مقدس تایید می گردد ($p < 0.05$).

جدول ۱۲: آزمون t تک نمونه در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی دفاع

مقدس

گویه	رتبه	میانگین رتبه	انحراف معیار	t	سطح معنی
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت اقوام و آیین مرسوم آنها	۴	۰/۹	۲۶/۶	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی	۳/۹	۱	۲۰/۶	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن فرهنگ ایثار و شهادت	۴	۱/۳	۱۷/۵	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت فرهنگ اقوام ایرانی در جبهه	۴/۶۴	۱/۲	۲۹/۴	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وطن پرستی و دفاع از میهن در مقابل بیگانگان	۴/۶۷	۱/۳	۲۵/۷	۰/۰۰	

نتایج آزمون رتبه بندی فریدمن نشان داد، که نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وطن پرستی و دفاع از میهن در مقابل بیگانگان، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت فرهنگ اقوام ایرانی در جبهه، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن فرهنگ ایثار و شهادت، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت اقوام و آیین مرسوم آنها و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی در رتبه اول تا پنجم قرار دارند، ضریب کای اسکوتر ۱۶۷/۸ و سطح معنی داری ۰/۰۰ بدست آمده است (جدول ۱۳).

جدول ۱۳: آزمون رتبه بندی فریدمن بررسی نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی

دفاع مقدس

گویه	رتبه	میانگین رتبه	کای اسکوتر	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت اقوام و آیین مرسوم آنها	۴	۲/۶۳	۱۶۷/۸	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های فرهنگی	۵	۲/۳۹		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن فرهنگ ایثار و شهادت	۳	۲/۸۰		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن شناخت فرهنگ اقوام ایرانی در جبهه	۲	۳/۵۵		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وطن پرستی و دفاع از میهن در مقابل بیگانگان	۱	۳/۶۴		

فرضیه سوم:

پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس نقش موثری دارند.

نتایج نشان داد، که بیشترین درصد در ارتباط با سوالات مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی مربوط به طیف موافق و کمترین میانگین مربوط به طیف کاملاً مخالفم بوده است (جدول ۱۴).

جدول ۱۴: درصد فراوانی گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس

کاملاً موافقم	موافقم	نظری ندارم	مخالقم	کاملاً مخالفم	گویه
۸	۳۱/۲	۴۶	۱۱/۶	۳/۲	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش اجتماعی محبت و دوستی
۳۶/۴	۳۲/۸	۱۰/۸	۴	۴	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با بیگانگان
۴۸	۴۲/۴	۰/۸	۴/۴	۴/۴	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با حوادث طبیعی
۱۴	۳۴/۸	۳۸/۴	۴/۸	۴	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وحدت اقوام ایرانی
۴۰/۸	۳۲	۱۴	۸/۴	۴/۸	نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی

با توجه به اینکه میانگین گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس همگی از ۲/۵ بیشتر شده اند و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ محاسبه گردیده است، بنابراین فرضیه سوم مبنی بر پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس تایید می گردد ($p < 0.05$). جدول ۱۵: آزمون t تک نمونه در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس

گویه	میانگین	انحراف معیار	t	رتبه	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش اجتماعی محبت و دوستی	۴/۳	۱/۸	۳۱/۸	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با بیگانگان	۴/۵	۲	۳۰	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با حوادث طبیعی غیرمترقبه	۴/۳	۱/۸	۲۴/۱	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وحدت اقوام ایرانی	۴/۴	۱/۹	۲۵	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی	۴	۱/۵	۱۹/۴	۰/۰۰	

نتایج آزمون رتبه بندی فریدمن نشان داد، که نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با بیگانگان، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وحدت اقوام ایرانی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با حوادث طبیعی غیرمترقبه، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش اجتماعی محبت و دوستی و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی در رتبه اول تا پنجم قرار دارند، ضریب کای اسکوئر ۴۶/۹ و سطح معنی داری ۰/۰۰ بدست آمده است (جدول ۱۶).

جدول ۱۶: آزمون رتبه بندی فریدمن برای نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اجتماعی دفاع مقدس

گویه	رتبه	میانگین رتبه	کای اسکور	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش اجتماعی محبت و دوستی	۴	۲/۸۷	۴۶/۹	۰/۰۰
	۱	۳/۳۹		
	۳	۲/۹۶		
	۲	۳/۱۳		
	۵	۲/۶۴		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن اتحاد ملت در مقابله با حوادث طبیعی غیرمترقبه				
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن وحدت اقوام ایرانی				
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی				

فرضیه چهارم:

پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس نقش موثری دارند.

نتایج نشان داد، که بیشترین درصد در ارتباط با سوالات مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی مربوط به طیف موافق و کمترین میانگین مربوط به طیف کاملاً مخالفم بوده است (جدول ۱۷). جدول ۱۷: درصد فراوانی گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس

گویه	کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن آماده سازی افکار اقوام در برابر عوامل بیگانه	۱۴/۴	۱۰/۴	۱۲/۸	۲۹/۶	۳۲/۸
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن انتخاب اصلح از جانب مردم برای قانون گذاری و اجرای قانون	۴/۴	۱۸	۳۶/۸	۳۶/۴	۳/۶
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برقراری امنیت مرزی	۳/۲	۹/۲	۱۲/۴	۳۶/۸	۳۸/۴
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی	۸/۸	۳/۲	۳/۶	۴۱/۲	۴۳/۲
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن تبلیغ و ترویج بیداری اسلامی	۹/۶	۱/۲	۵/۲	۴۱/۲	۴۲/۸

با توجه به اینکه میانگین گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس همگی از ۲/۵ بیشتر شده اند و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ محاسبه گردیده است، بنابراین فرضیه چهارم مبنی بر پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس تایید می گردد ($p < 0.05$).

جدول ۱۸: آزمون t تک نمونه در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس

گویه	رتبه	میانگین رتبه	انحراف معیار	t	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن آماده سازی افکار اقوام مختلف در برابر عوامل بیگانه	۳/۶۲	۱/۵	۱۱/۹۰	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن انتخاب اصلح از جانب مردم برای قانون گذاری و اجرای قانون	۴/۱۴	۱	۲۷/۱۱	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برقراری امنیت مرزی	۴/۳	۱/۴	۲۰/۱۵	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی	۴/۱۶	۱/۳	۲۰/۲۳	۰/۰۰	
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن تبلیغ و ترویج بیداری اسلامی	۴/۱۴	۱/۳	۲۰/۴۳	۰/۰۰	

نتایج آزمون رتبه بندی فریدمن نشان داد، که نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برقراری امنیت مرزی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن تبلیغ و ترویج بیداری اسلامی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن انتخاب اصلح از جانب مردم برای قانون گذاری و اجرای قانون و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن آماده سازی افکار اقوام مختلف در برابر عوامل بیگانه در رتبه اول تا پنجم قرار دارند، ضریب کای اسکوتر ۶۰/۳۴ و سطح معنی داری ۰/۰۰ بدست آمده است (جدول ۱۹).

جدول ۱۹: آزمون رتبه بندی فریدمن در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های سیاسی دفاع مقدس

گویه	رتبه	میانگین رتبه	کای اسکوتر	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن آماده سازی افکار اقوام مختلف در برابر عوامل بیگانه	۵	۲/۴۹	۶۰/۳۴	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن انتخاب اصلح از جانب مردم برای قانون گذاری و اجرای قانون	۴	۲/۹۳		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برقراری امنیت مرزی	۱	۳/۳۴		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن دفاع از تمامیت ارضی	۳	۳/۰۷		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن تبلیغ و ترویج بیداری اسلامی	۲	۳/۱۷		

فرضیه پنجم:

پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی دفاع مقدس نقش موثری دارند.

نتایج نشان داد، که بیشترین درصد در ارتباط با سوالات مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی مربوط به طیف موافق و کمترین میانگین مربوط به طیف کاملاً مخالفم بوده است (جدول ۲۰).
جدول ۲۰: درصد فراوانی گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی

گویه	کاملاً مخالفم	مخالفم	نظری ندارم	موافقم	کاملاً موافقم
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ریشه کنی فقر در جامعه	۰/۸	۲/۴	۱۱/۶	۵۳/۶	۳۱/۶
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن استغال زایی در روستاها و مناطق محروم	۹/۲	۳/۶	۶/۸	۴۰/۴	۴۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برنامه های اقتصاد مقاومتی	۵/۶	۱۴	۲۱/۶	۴۸/۸	۱۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن کاهش قاچاق کالا	۱۱/۶	۶	۱۱/۸	۵۳/۶	۱۶
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن در جهت حمایت از تولید ایرانی	۱۱/۲	۱۲	۲۵/۲	۴۰/۳	۱۱/۳

با توجه به اینکه میانگین گویه های مرتبط با نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی دفاع مقدس همگی از ۲/۵ بیشتر شده اند و سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ محاسبه گردیده است، بنابراین فرضیه پنجم مبنی بر پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی دفاع مقدس تایید می گردد ($p < 0.05$).

جدول ۲۱: آزمون t تک نمونه در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های اقتصادی

دفاع مقدس

گویه	میانگین	انحراف معیار	t	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ریشه کنی فقر در جامعه	۴/۱	۰/۹	۳۰/۹	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن استغال زایی در روستاها و مناطق محروم	۴/۲	۱/۳	۱۹	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برنامه های اقتصاد مقاومتی	۴/۲۳	۱	۳۰/۶۹	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن کاهش قاچاق کالا	۴/۲	۱/۳	۲۰/۶۴	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در جهت حمایت از تولید ایرانی	۴/۰۶	۱/۳	۱۹/۲۲	۰/۰۰

نتایج آزمون رتبه بندی فریدمن نشان داد، که نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن کاهش قاچاق کالا، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برنامه های اقتصاد مقاومتی، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه

کردن استغال زایی در روستاها و مناطق محروم، نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن در جهت حمایت از تولید ایرانی و نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ریشه کنی فقر در جامعه در رتبه اول تا پنجم قرار دارند، ضریب کای اسکوتر ۸/۳۲ و سطح معنی داری ۰/۰۰ بدست آمده است (جدول ۲۳).

جدول ۲۲: آزمون رتبه بندی فریدمن در خصوص نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های

اقتصادی دفاع مقدس

گویه	رتبه	میانگین رتبه	کای اسکوتر	سطح معنی داری
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ریشه کنی فقر در جامعه	۵	۲/۸۳	۸/۳۲	۰/۰۰
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن استغال زایی در روستاها و مناطق محروم	۳	۲/۹۹		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن برنامه های اقتصاد مقاومتی	۲	۳/۰۷		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن کاهش قاچاق کالا	۱	۳/۱۶		
نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن در جهت حمایت از تولید ایرانی	۴	۲/۹۵		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس جنسیت

نتایج نشان داد، که میانگین مولفه های ارزش های دفاع مقدس در زنان ۷۸/۱ و در مردان ۸۵/۸ می باشد. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که میان زنان و مردان در ارتباط با نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده شد و نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس از جانب مردان بیشتر می باشد ($t = -۵/۱۶$ و $sig = 0/00$).

جدول ۲۳: تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس جنسیت

نوع جنسیت	میانگین	t	سطح معنی داری
زن	۷۸/۱	-۵/۱۶	۰/۰۰
مرد	۸۵/۸		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس وضعیت تاهل

نتایج نشان داد، که میانگین مولفه های ارزش های دفاع مقدس در افراد مجرد ۸۱/۴ و در افراد متاهل ۸۰/۳ می باشد. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که میان مجردین و متاهلین در ارتباط با نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده نشد ($t = 0.652$ و $sig = 0/156$).

جدول ۲۴: تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس وضعیت تاهل

وضعیت تاهل	میانگین	t	سطح معنی داری
مجرد	۸۱/۴	۰/۶۵۲	۰/۱۵۶
متاهل	۸۰/۳		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس نوع عضویت در بسیج نتایج نشان داد، که میانگین مولفه های ارزش های دفاع مقدس در افراد عضو عادی ۷۸/۷ و در در افراد عضو فعال ۸۴/۸ می باشد. نتایج آزمون t مستقل نشان داد که میان نمونه در ارتباط با نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده شد و نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس از جانب افراد عضو فعال بیشتر می باشد ($t = -2.91$ و $sig = 0/004$).

جدول ۲۵: نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس نوع عضویت

نوع عضویت	میانگین	t	سطح معنی داری
عادی	۷۸/۷	-۲/۹۱	۰/۰۰۴
فعال	۸۴/۸		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس سن نتایج نشان داد، که میانگین افراد زیر ۲۵ سال، ۲۶-۳۵ سال، ۳۶-۴۵ سال و بالای ۴۵ سال به ترتیب ۷۸/۳، ۸۰/۵، ۸۴ و ۷۸/۴ می باشد. نتایج آزمون واریانس یکراهه و تست توکی نشان داد بین گروه های سنی از نظر نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده شد ($F = 2.84$ و $Sig = 0.038$).

جدول ۲۶: نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس سن

دسته سنی	میانگین	F	سطح معنی داری
زیر ۲۵ سال	۷۸/۳	۲/۸۴	۰/۰۳۸
۲۶-۳۵ سال	۸۰/۵		
۳۶-۴۵ سال	۸۴		
بالای ۴۵ سال	۷۸/۴		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس شغل نتایج نشان داد، که میانگین افراد کارمند، کارگر، آزاد و سایر به ترتیب می باشد. نتایج آزمون واریانس یکراهه و تست توکی نشان داد بین گروه های شغلی از نظر نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده نشد ($F=2.26$ و $Sig=0.081$).

جدول ۲۷: نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس شغل

گروه شغلی	میانگین	F	سطح معنی داری
کارمند	۸۲/۶	۲/۲۶	۰/۰۸۱
کارگر	۸۰/۳		
آزاد	۷۹/۱		
سایر	۷۷/۲		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس تحصیلات نتایج نشان داد، که میانگین افراد با مدرک زیر دیپلم، دیپلم، کاردانی، کارشناسی، ارشد و دکتری به ترتیب ۷۸/۶، ۷۹/۳، ۷۶، ۷۵/۹، ۷۳/۴ و ۷۲/۷ می باشد. نتایج آزمون واریانس یکراهه و تست توکی نشان داد بین گروه های شغلی از نظر نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده نشد ($F=0.692$ و $Sig=0.63$).

جدول ۲۸: نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس تحصیلات

تحصیلات	میانگین	F	سطح معنی داری
زیر دیپلم	۷۸/۶	۰/۶۹۲	۰/۶۳
دیپلم	۷۹/۳		
کاردانی	۷۶		
کارشناسی	۷۵/۹		
ارشد	۷۳/۴		
دکتری	۷۲/۷		

تعیین نقش پایگاه های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس بر اساس نام شهرستان نتایج نشان داد، که بیشترین نمره میانگین مربوط به شهرستان باشت و کمترین نمره میانگین مربوط به شهرستان بویراحمد بوده است، می باشد. نتایج آزمون واریانس یکراهه و تست توکی نشان داد بین نظر نمونه آماری بر حسب شهرستان محل سکونت از نظر نقش بسیج در نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس تفاوت معنی داری مشاهده شد ($F=14.5$ و $Sig=0.01$).

جدول ۲۹: نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس بر اساس شهرستان محل سکونت

شهرستان	میانگین	F	سطح معنی داری
بویراحمد	۷۵/۲	۱۴/۵	۰/۰۱
کهگیلویه	۷۷/۳		
چرام	۸۰/۴		
لنده	۸۵/۹		
بهمئی	۷۶/۴		
باشت	۸۶/۳۷		
دنا	۸۱/۴		
گچساران	۷۹/۲		

نتایج

در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های معنوی دفاع مقدس نتایج نشان داد اکثر نمونه آماری میانگین موافق یا کاملاً موافق بوده‌اند. نتایج آزمون t نشان داد که پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های معنوی دفاع مقدس تاثیر معنی داری داشته‌اند ($p < 0.05$).

در تبیین یافته‌های مطالعه حاضر در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های معنوی دفاع مقدس می‌توان چنین استنباط نمود که حفظ جایگاه شهدا و ایثارگران، ولایت پذیری، روحیه استکبار ستیزی، نهادینه کردن ارزش‌های اسلامی و دینی از مهمترین اهدافی است که پایگاه‌های مقاومت بسیج دنبال می‌کنند، لذا برای تقویت ارزش‌های معنوی دفاع مقدس استفاده از این مولفه‌ها می‌تواند موثر باشد.

در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های فرهنگی دفاع مقدس نتایج نشان داد اکثر نمونه آماری میانگین موافق یا کاملاً موافق بوده‌اند. نتایج آزمون t نشان داد که پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های فرهنگی دفاع مقدس تاثیر معنی داری داشته‌اند ($p < 0.05$).

در تبیین یافته‌های مطالعه حاضر در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های فرهنگی دفاع مقدس می‌توان چنین استنباط نمود که فرهنگ ایثار و شهادت، نهادینه کردن فرهنگ شناخت اقوام و آیین مرسوم آنها، اتحاد مردم ایران در مقابله با استکبار با توجه به حضور موثر آنها در جبهه بدون توجه به دیدگاه‌های قومیتی، تبیین وطن پرستی و دفاع از میهن در مقابل بیگانگان از مهمترین اهدافی است که پایگاه‌های مقاومت بسیج دنبال می‌کنند، لذا برای تقویت ارزش‌های معنوی دفاع مقدس استفاده از این مولفه‌ها می‌تواند موثر باشد. ارزش‌های فرهنگی نشانگر رشد هر جامعه می‌باشد و آموزش صحیح فرهنگ می‌تواند در تمایل افراد به بسیج موثر باشد.

در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های اجتماعی دفاع مقدس نتایج نشان داد اکثر نمونه آماری میانگین موافق یا کاملاً موافق بوده‌اند. نتایج آزمون t نشان داد که پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های اجتماعی دفاع مقدس تاثیر معنی داری داشته‌اند ($p < 0.05$).

در تبیین یافته‌های مطالعه حاضر در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های اجتماعی دفاع مقدس می‌توان گفت که اتحاد اجتماعی در مقابل بیگانگان از جمله عوامل موثر در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس می‌باشد، با توجه به اتحاد و همدلی که در دوران دفاع مقدس میان مردم در دفاع از کوی و برزن در مقابل رژیم بعث عراق وجود داشت ضروری است که ارزش‌های اجتماعی در جامعه تقویت و در راس حکومت به تمامی اقوام و مذاهب دیدگاه یکسان وجود داشته باشد و توسعه اجتماعی مورد توجه قرار بگیرد.

در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های سیاسی دفاع مقدس نتایج نشان داد اکثر نمونه آماری میانگین موافق یا کاملاً موافق بوده‌اند. نتایج آزمون t نشان داد که پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های سیاسی دفاع مقدس تاثیر معنی داری داشته‌اند ($p < 0.05$).

در تبیین یافته‌های مطالعه حاضر در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های سیاسی دفاع مقدس می‌توان گفت که بسیج خود یک نهاد مستقل از سیاست می‌باشد و از تمام گروه‌های سیاسی بدون توجه به نوع گرایش آنها عضویت می‌پذیرد، سیاست‌های بسیج در راستای تبیین ارزش‌های دفاع مقدس بوده و مرزهای سیاسی آن همواره توجه به محرومان و مستضعفان جهان بوده و برقراری امنیت مرزی، تمامیت ارضی، ترویج و تبلیغ بیداری اسلامی از اهداف والای این نهاد می‌باشد.

در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های اقتصادی دفاع مقدس نتایج نشان داد اکثر نمونه آماری میانگین موافق یا کاملاً موافق بوده‌اند. نتایج آزمون t نشان داد که پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های اقتصادی دفاع مقدس تاثیر معنی داری داشته‌اند ($p < 0.05$).

در تبیین یافته‌های مطالعه حاضر در ارتباط با نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های اقتصادی دفاع مقدس می‌توان گفت که یکی از وظایف مهم نهادهای واسطه اجتماعی، آماده کردن مردم برای پذیرش نقش اقتصادی جدید خود و ورود به عرصه اقتصادی است. در کشور ایران، بسیج یکی از مهم‌ترین و کارآمدترین نهادهای اجتماعی واسطه است که در دوران‌های مختلف انقلاب، کارایی خود را ثابت کرده است. سرمایه‌های انسانی، اجتماعی و معنوی بالای بسیج از این مجموعه، نهادی باتوان، بادرایت و تیزهوش ساخته است. بسیج به عنوان یکی از منابع موثر در قدرت ملی با بهره‌گیری از هویت و ویژگی‌های خاص خود، توان بازدارندگی در مقابل انواع تهدیدات از جمله تهدیدهای نرم را داراست؛ بنابراین بسیج و بسیجی نمی‌تواند نسبت به شناخت و مدیریت انواع تهدیدهای نرم اقتصادی بی تفاوت باشد.

نتایج نشان داد که تعیین نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس بر اساس نوع شهرستان محل سکونت، جنسیت، نوع عضویت در بسیج و سن تفاوت معنی داری مشاهده شد. در خصوص تعیین نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در نهادینه کردن ارزش‌های دفاع مقدس بر اساس وضعیت تاهل، تحصیلات و شغل تفاوت معنی داری مشاهده نشد.

پیشنهادات

- ۱- با توجه به یافته های حاصل از فرضیه اول پیشنهاد می گردد ارزش های معنوی بسیج برای اعضا تبیین گردد تا هر کدام از اعضا در نهادینه کردن این ارزش ها قدم موثر بر داشته و ارزش های دفاع مقدس در زمینه توجه به معنویات محقق گردد.
- ۲- با توجه به یافته های حاصل از فرضیه دوم پیشنهاد می گردد که فرهنگ ایثار و شهادت، رشادت و دلاوری های رزمندگان در دفاع مقدس بیان گردند تا روحیه استکبار ستیزی اعضای بسیج تقویت گردد.
- ۳- با توجه به یافته های حاصل از فرضیه سوم پیشنهاد می گردد که برای تقویت ارزش های اجتماعی دفاع مقدس حفظ اتحاد و یکپارچگی ملت در برابر استکبار مورد توجه قرار بگیرد و مسئولین نظام به اقوام و مذاهب توجه جدی تری داشته باشند.
- ۴- با توجه به یافته های حاصل از فرضیه چهارم پیشنهاد می گردد که دفاع از تمامیت ارضی در مقابل بیگانگان و مبارزه با اشرار و عوامل بیگانه که از جمله مهمترین دستاوردهای بسیج طی سال های اخیر می باشد به خوبی برای نسل جوان تبیین گردد تا نسبت به تهدیدات موجود آگاهی یافته و از دستاوردهای دفاع مقدس محافظت گردد.
- ۵- با توجه به یافته های حاصل از فرضیه پنجم پیشنهاد می گردد با توجه به تحریم های همه جانبه استکبار علیه نظام مقدس جمهوری اسلامی به اقتصاد مقاومتی و اقتصاد دانش بنیان بیشتر توجه گردد و بسیج در اداره اقتصاد کشور بیشتر بکارگرفته شود.
- ۶- پیشنهاد می گردد برای نهادینه کردن ارزش های دفاع مقدس پایگاه های مقاومت بسیج در گسترش فرهنگ بسیجی و ارائه کتاب ها و مقالات مرتبط با دفاع مقدس عمل نمایند.

منابع

۱. بابایی، محمد باقر، کاوسی، اسماعیل، محمدی، علی، ۱۳۹۰، بررسی نقش بسیج در مقابله با تهاجم فرهنگی در میان جوانان شهر تهران، مطالعات راهبردی سیاست گذاری عمومی، ۲(۵)، ۱-۲۴.
۲. تیموری، احمد، ۱۳۸۹، طلایه داران نور، ناشر: شهر اندیشه، با همکاری شورای تحقیقات و ستاد ایثارگران استان همدان.
۳. جعفری، محمد تقی، ۱۳۸۸. مقالات برگزیده سمینار تجاوز و دفاع؛ جلد اول تبیین مبانی جنگ و دفاع، تهران: چاپ ششم، ص ۷۱.
۴. جمالی، علی، ۱۳۸۹، آشنایی با مفاهیم جنگ آینده، تهران، دانشکده و پژوهشکده علوم دفاعی.
۵. خطیبی کوشکک، محمد، (۱۳۹۰) ارزش ها در دفاع مقدس، انتشارات زمزم هدایت.
۶. رمضان زاده، علی اکبر، آریان نژاد، عباس، ۱۳۹۵، بررسی ساختار تجمعی و یکپارچه پایگاه های مقاومت بسیج در مقابله با تهدیدهای آینده، فصلنامه مدیریت و پژوهش های دفاعی دانشکده و پژوهشکده دفاعی، ۱۵(۸۰)، ۲۷-۵۸.
۷. شهبازی، علی، ۱۳۹۳، تفکر بسیجی و نقش آن در رشد و توسعه کشور، روزنامه کیهان.
۸. عرفانی، رضا، ۱۳۹۲، بسیج و ارزش های دفاع مقدس، همایش استانی بسیج، دانشگاه پیام نور یاسوج.

۹. مظفر، حسین (۱۳۸۳)، «جامعه پذیری و نقش آن در درونی کردن ارزش‌ها»، ماهنامه تربیت شماره ۱ مهر.
۱۰. منصوری لاریجانی، اسماعیل (۱۳۸۲)، تاریخ دفاع مقدس، ناشر: انتشارات خادم‌الرضا (ع).
۱۱. مویدی، فرهاد، رضوان، علیرضا، ۱۳۹۵، بسیج و انتقال ارزش‌ها، انتشارات چویل، یاسوج، چاپ اول.
۱۲. نبوی، سید مرتضی، ۱۳۸۸، بسیج و رسانه‌ها، نشریه امید انقلاب، شماره ۴۰۵، ص ۱۵۲-۱۴۲.
۱۳. نقی زاده، اکبر، ۱۳۸۰، عوامل معنوی و فرهنگی دفاع مقدس، جلد ۱، باورهای دینی و امدادهای غیبی، انتشارات: مرکز تحقیقات اسلامی.
۱۴. نیکخواه؛ محمد باقر، ۱۳۹۳، چهارمین کنفرانس بررسی دفاع مقدس، تهران: انتشارات ستاد کل نیروهای مسلح، ص ۱۴۸.
۱۵. دوران افتخار، ستاد نیروهای مسلح، بنیاد حفظ آثار و نشر ارزش‌های دفاع مقدس
۱۶. اخلاقی، درویش، ۱۳۸۶، بررسی تاثیر بسیج و پایگاه‌های مقاومت بسیج بر امر به معروف و نهی از منکر، همایش منطقه‌ای امر به معروف و نهی از منکر، یزد، دانشگاه آزاد اسلامی یزد.
۱۷. ادیب، یوسف؛ تاجور، اذر؛ پورطهماسبی، سیاوش؛ ۱۳۹۱، بررسی نقش پایگاه‌های مقاومت بسیج در عملی شدن اقتصاد مقاومتی، ۷۳(۲۵)، ص ۹۸-۷۲.

